

El anys perduts del chiraquisme

El president francès Jacques Chirac ha decidit no presentar-se a la reelecció i posar punt final a la seva llarga carrera política. Ara que els francesos es disposen a escollir un nou cap d'estat és un bon moment per fer balanç dels dotze anys de Chirac a la presidència.

El president francès Jacques Chirac ha passat 42 anys seguits ocupant càrrecs públics i els últims dotze com a cap d'estat de la República, tants anys que fins i tot els seus detractors no li diuen president, sinó "resident". Ara, quan s'acosten unes noves eleccions presidencials, tothom fa balanç de la seva gestió. Els més favorables remarquen la seva cultura, no debades és un bon expert en diverses civilitzacions no occidentals, diuen; la seva simpatia, el seu compromís internacional per qüestions de medi ambient, el seu esperit d'independència enfront dels Estats Units i la seva capacitat de supervivència política. Els detractors, per contra, recorden les seves traïcions, la falta d'una columna vertebral en el seu comportament polític, la manca d'escrúpols a l'hora de servir-se del diner públic i la nul·litat del balanç del seu mandat. Els dos punts de vista es complementen: Jacques Chirac sempre ha estat molt bo en la conquesta del poder i mai no ha sabut què fer-ne. El seu ideal és una campanya electoral permanent.

Un camí ple de draps bruts. La carrera política de Jacques Chirac, com la d'una bona part dels dirigents que han manat molts anys, ha deixat armaris plens de cadàvers i d'afers bruts. Va començar assassinant –metafòricament parlant, s'entén– Jacques Chaban Delmas, el que havia de ser l'hereu natural del gaullisme. Chirac va fer una mena de cop d'estat polític: va crear un partit

–el RPR (Reagrupament per la República)– i es va oferir al centrista i liberal Giscard d'Estaing. Gràcies a aquesta aliança Chaban va perdre. També hi va ajudar el fet que Chirac va filtrar a la premsa la declaració d'impostos de Chaban –que oblidava algunes finques– i va afavorir un rumor que donava a entendre que la primera dona de Chaban no havia mort de manera gaire natural.

Un cop va ser nomenat primer ministre, a Chirac li va faltar temps per a posar bastons a les rodes a Giscard d'Estaing, l'europeista i liberal estirat que ocupava el palau de l'Elisi. D'aquesta manera, en arribar les eleccions presidencials de 1981 Giscard estava molt desgastat i Chirac, que va quedar eliminat a la primera volta, va fer campanya subterrània a favor de... Mitterrand! Posteriorment, en les eleccions del 1988, el candidat de la dreta amb més possibilitats era Raymond Barre, però Chirac va aconseguir desacreditar-lo de tal manera que va tornar a perdre davant Mitterrand. Els joves del partit –Carignon, Besson, Seguin, Villiers, Fillon, Noir i altres– van intentar apartar Chirac del poder, però no ho van aconseguir. Alguns, fins i tot com Noir i Carignon, van acabar a la presó; mentre que altres, com Besson i Seguin, van veure definitivament interrompuda la seva carrera política uns quants anys més tard. Chirac sap molt bé que la venjança és un plat que es menja fred.

Un alcalde amb polèmica. Entre 1978 i 1995 Chirac va ser l'alcalde de

París, gràcies a contundents victòries en les eleccions municipals. En una ocasió va guanyar, fins i tot, en els vint districtes de la capital. Avui se sap que en alguns d'aquells barris hi havia electors "fantasmes", tot i que mai ningú no ha pogut demostrar que Chirac estigués al corrent de l'existència dels milers de vots falsos que l'ajudaven a guanyar. En aquest sentit, alguns diputats, com Laurent Dominati i Jean Tiberi, han pagat després el fet d'haver potinejat les llistes electorals. Com també ha pagat, amb dos anys de privació per a ser elegit, Alain Juppé, antic ministre d'Exteriors francès de 1993 a 1995 i primer ministre de 1995 a 1997. Juppé ha estat fidel i silenciós i no ha volgut mai reconèixer davant els jutges que els diners recaptats per l'Ajuntament fent xantatge a les empreses en els mercats públics servien per finançar el RPR. En aquest sentit, paga la pena recordar que el famós 3% de què parlava Pasqual Maragall a Catalunya, a París pujava fins a un 5%. A banda d'això, Juppe no ha volgut explicar mai com s'ho va fer el matrimoni Chirac per gastar durant quinze anys, només en dinars per a la parella i per algun amic convidat, una mitjana de 900 euros diaris. Aquest silenci de Juppé ha salvat la imatge de Chirac, però l'ha deixat sense delfí.

De tota manera, el 1995, Jacques Chirac es va convertir en president de la República. Edouard Balladur, amb el suport de Nicolas Sarkozy, semblava tenir totes les cartes a favor per guanyar aquelles eleccions presidencials. Però Chirac va trobar, amb l'ajut dels serveis secrets francesos, suficients armes per ridiculitzar el seu rival: va revelar els seus muntatges publicitaris, com per exemple un simulacre de viatge en autostop que havia de donar un caràcter popular a un home que mai ha tocat el pom d'una porta. Mentre es descobria que això era una falsedat, Chirac es presentava com el candidat que lluitava contra la "fractura social". Chirac va guanyar el 1995, va repetir el 2002, amb l'ajut del front comú contra Le Pen, i ara ha acabat declarant, a contracor, que donava suport a Nicolas Sarkozy perquè fos el seu substitut.

Una còpia de Chirac. Que ningú no s'enganye: Sarkozy és l'hereu no desitjat. El passat mes de setembre, a aquest

EFE

cronista, el primer ministre Dominique de Villepin li confiava: "Ni jo ni el president acceptarem mai que Sarkozy pugui arribar a la presidència." La raó invocada era "l'escassa estabilitat psicològica" del personatge i la raó real era el fet imperdonable que, el 1995, Sarkozy preferís Balladur en lloc de Chirac. Sarkozy és una còpia –en jove– de Chirac: ambiciós, cínic, sense conviccions i disposat a passar per damunt de qui faci falta per tal de guanyar. És cert, Chirac és més culte i més simpàtic, però Sar-

kozy és millor orador i més competent parlant d'economia.

Però un balanç polític no són les malifetes partisans. Almenys no només això. Chirac ha confirmat la voluntat francesa de mantenir una política exterior independent, però amb la seva obcecació contra el règim sirian s'ha privat de la possibilitat de representar un paper protagonista al Líban i respecte a l'Iran. Dins d'Europa, Chirac s'ha barallat absurdament amb els països novvinguts de l'Est i no ha comprès que ja

no és el soci imprescindible de Berlín. Diguem, doncs, que dins de la Unió Europea el país ha perdut pes, i encara més després d'un referèndum que va donar un "no" al projecte de Constitució. La política africana, ja deteriorada durant els mandats de Mitterrand, no ha millorat. Avui són els xinesos els que exploren el continent africà amb més avidesa. I França pròpiament dita? Doncs França és avui un país menys ric que dotze anys enrere, ha retrocedit en productivitat i en PIB. Les reformes imprescindibles –la modernització de l'estat, el seu "aprimament", millorar el teixit de petites i mitjanes empreses, passar d'una agricultura de producció a una altra de qualitat, etc.– són assignatures pendents que esperen el nou president, com ja esperaven Chirac. Què ha fet, doncs? No participar en la guerra del Golf i poca cosa més.

Octavi Martí
París

Jacques Chirac

- Neix a París el 1932.
- Als anys cinquanta participa en un moviment proper al Partit Comunista.
- El 1967 és escollit per primer cop diputat a l'Assemblea Nacional.
- Entre 1967 i 1971 és secretari d'estat de diversos governs.
- Ocupa diverses càrteres ministerials entre 1971 i 1974.
- El president Giscard d'Estaing el nomena primer ministre el 1974.
- Alcalde de París de 1977 a 1995. Guanya tres vegades les municipals.
- El 1995 es converteix en el 22è president de la República.
- El 2002 és reeligit president amb el 82% dels vots, enfront de Le Pen.

